

KAKTUS

og andre SUKKULENTER

Nr. 4

Oktober 1997

Årgang 32

KAKTUS OG ANDRE SUKKULENTER udkommer 4 gange årligt i januar, april, juli og oktober som medlemsblad for Nordisk Kaktus Selskab.

Redaktion: Helga B. Erritzøe, Tåps gl. Præstegård, DK-6070 Christiansfeld, tlf. 75 57 31 56, fax 75 57 32 55.
Tryk: Kolding Trykcenter, Gejlhavegård 23, DK-6000 Kolding.

Selskabets regnskabsår er fra 1. januar til 31. december. Årskontingent 250 kr. Alle henvendelser vedrørende medlemsskab og adresseændringer bedes rettet til kassereren, Giro-nr. 6 57 87 13. About membership apply to mr. Dubbeld Samplonius.

Terminer for indlevering af annoncer og artikler:

Termine für Anzeigen und Artikel:

Terms for ads and articles:

1. marts, 1. juni, 1. september, 20. november.

Annoncepris: 1/4 side 200 Dkr. - Preise für Anzeigen: 1/4 Seite 200 Dkr.-Price for ads: 1/4 page 200 Dkr.

SIDEN SIDST

Dette er så det sidste nummer af KAKTUS for i år og på grund af særlige omstændigheder (se referat fra generalforsamlingen på side 86) er det undtagelsesvis redaktøren, der skriver disse linier.

Sommeren har været kort, men til gengæld meget, meget varm. Planterne kunne helt tydeligt lide de tropiske temperaturer og de viste, hvad de kunne formå med hensyn til blomstringen og tilvæksten. Selv de mere krævende arter havde pludselig fået lyst til at vise deres pragtfulde blomster. Så går jeg rundt, er ganske euforisk, og glæder mig over det i flere dage.

Jeg håber, at alle har haft lignende dejlige og ekstrordinære planteoplevelser i løbet af sommeren. Det ville jo være skønt, hvis vi alle kunne få lov til at deltage i glæderne. Fat pennen og skriv om dem! Og hvis I så samtidigt har fulgt Preben Daugaards gode tips angående fotografering af planterne og blomsterne (se KAKTUS 3/96) ligesom der sikkert en hel stak flotte billeder rundt omkring hos mange medlemmer. Den tid vi går imøde nu med de lange vinteraftener er meget velegnet til at skrive en lille artikel til bladet. Redaktionen glæder sig til at høre fra jer.

Helga B. Erritzøe

Selskabets styrelse:

Formand: Henrik Helms Madsen, Trælgårdsvej 4,

DK-8544 Mørke, tlf. 86 37 66 45

Sekretær: Preben Daugaard, Sabro Skovvej 9,

DK-8471 Sabro, tlf. +fax 86 94 84 35.

Kasserer: Dubbeld Samplonius, Nørrevænget 138,

DK-8310 Tranbjerg, tlf. 86 29 91 23.

Øvrige funktionærer:

Bestyrer af diateket: Esther Genker, Tranumparken 1-6-2,
DK-2660 Brøndby Strand, tlf. 43 54 22 41.

Dansk bibliotekar: Bent Olesen, Østerskovvej 13, Ilskov,
DK-7451 Sunds, tlf. 97 14 52 94.

Svensk bibliotekar: Larseric Arne, Fivlered Sjøgården,
S-52043 Åsarp

Indbetaling af kontingent i Norge og Sverige:

Norge: Unni Horn, Rishaugveien 3, N-8340 Stamsund.

Giro: 0825 01 596 34.

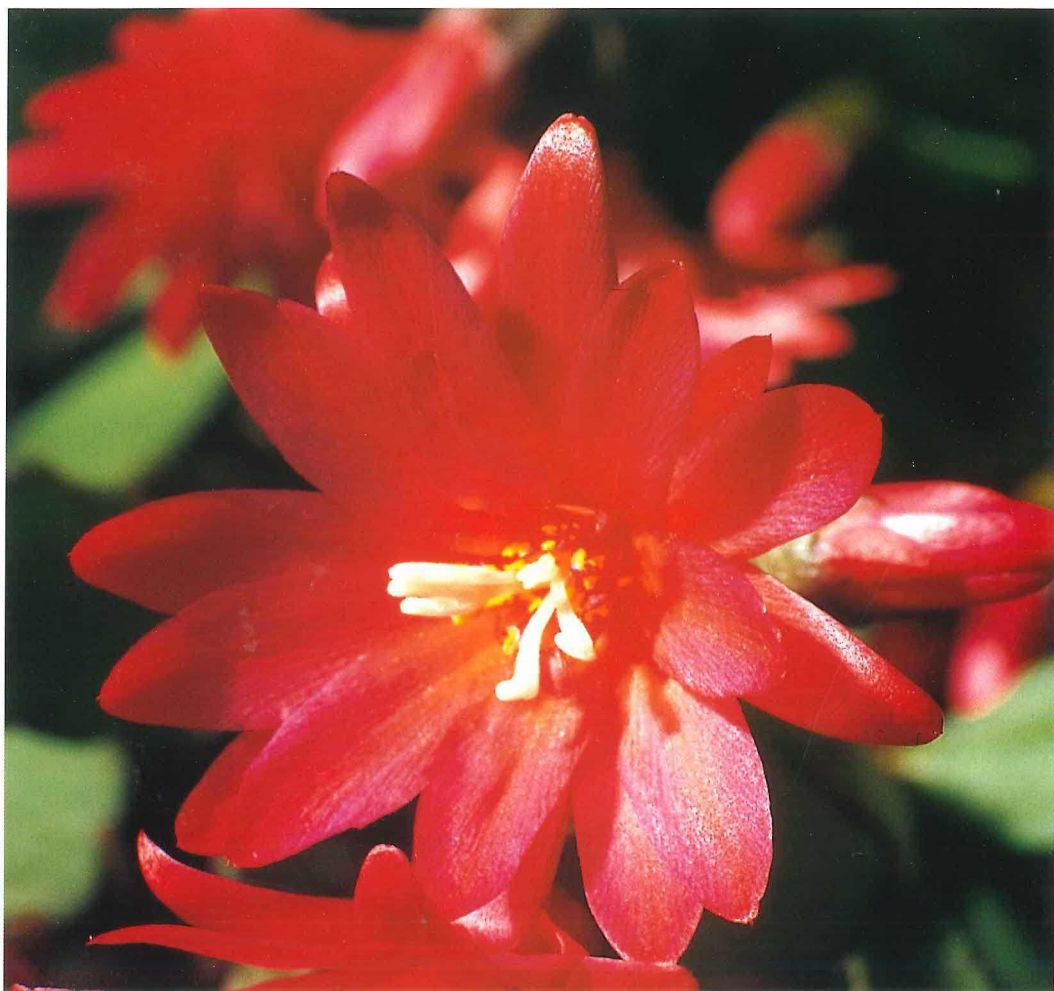
Sverige: Nordisk Kaktus Selskab c/o Dubbeld Samplonius,
Nørrevænget 138, DK-8310 Tranbjerg,

Giro 76 07 72-4.

Forside:

Echinocereus stramineus. Foto: Helga B. Erritzøe

En ny påskekaktus: *x Rhipsalis* 'Red Bird'.

Rhipsalis "Red Bird".

Efterfølgende vil jeg gerne præsentere en af mine nyeste krydsninger indenfor påskekaktus-området. Man kan vel sige at ved siden af julekaktus er påskekaktus den mest kendte kaktus overhovedet. År for år bliver der dyrket millionvis af planter både i Holland og Danmark.

Taxonomisk er gruppen ret vanskelig. Tidligere regnede man de botaniske arter til slægten *Epiphyllopsis* eller *Rhipsalidopsis*. Senere blev alle arterne slået sammen med slægten *Rhipsalidopsis* for

endelig i 80'erne at blive regnet til slægten *Hatiora*. I dag tilhører planterne ifølge Kimmach slægten *Rhipsalis*. *Rhipsalis*-elskere har svært ved at indordne planterne i en bestemt slægt, da man sjældent kender baggrunden. Ifølge ICBN-reglerne skal man benytte det navn, det blev publiceret først. I dette tilfælde: *Rhipsalis*. Det er ret morsomt at de fleste store gartnerier allerede i 70'erne benyttede sig af det navn. Mon de allerede dengang var klar over det?

Tilbage til den nye hybrid. Blomsten af hybriden er 55 mm i diameter og klokkeformet. De indre blomsterblade er 28 mm lange og 7 mm brede og har en gul stribe i midten der går over i røddigt. Ellers er de indre blomsterblade pink-røde. De ydre blomsterblade og ydersiden af de indre blomsterblade er postkasserøde. Støvfangeren er 8-9 mm lang og lyserød. Den består af 5-6 tråde ca 5 mm lange. Støvdragerne er cremegule ved basis og går over i en sart lysrød farve, 5-10 mm lange. Ovariet er 6-kantet, 7 mm i diameter, rødbrun og nøgent. Skuddene er 45 mm lange og 18 mm brede. Areolerne viser 2-8 brunlig røde hår ca 3-10 mm lange. En voksen plante er i stand til at blomstre med mere end 300 blomster om året. Blomstringstidspunktet er april måned, men enkelte blomster kan produceres helt hen til juli.

x *Rhipsalis* 'Red Bird' Süpplie Hybr. Nov.
Forældre: (x *Rhipsalis graeseri* x *Rhipsalis* 'Crimson Giant') x *Rhipsalis* cv 'Yvonne'. Herbarium-

materiale er deponeret i Epric Instituts Herbariet i Nijmegen, Holland med nummer FAS 97/010. I Epric Institutet bliver planten kultiveret under nummeret EPRIC 0511.

Summary:

x *Rhipsalis* 'Red Bird' Süpplie Hybr. Nov.

Parentage: (x *Rhipsalis graeseri* x *Rhipsalis* 'Crimson Giant') x *Rhipsalis* cv 'Yvonne'. Herbariummateriale is deponated in the Herbarium of the Epric Institut at Nijmegen, The Netherlands under number FAS 97/010. The plant is cultivated at the Epric Institut under the number EPRIC 0511.

Frank Süpplie
P.O. Box 49
NL-5430 AA Cuijk
(overs.red.)

Walter Weskamp in memoriam

Den 7. juli 1997 modtog vi det sørgelige budskab, at Walter Weskamp i Kiel var død, 87 år gammel.

Weskamp, som var forfatter til 3 bind om slægten *PARODIA*, var i en årrække medlem i NKS, og flere kaktusvenner lagde deres ture og udflugter forbi Kiel for at se Weskamps betydelige Parodiasamling.

I det tyske kaktusblad *Kakteen* u.a. Sukkulenten i juli 1996, side 157, var det Weskamp, der præsenterede en *Parodia*-nybeskrivelse, der vakte opmærksomhed i NKS, nemlig *Parodia winbergii* Weskamp spec. nov. Denne *Parodia* blev i 1988 fundet af vor svenske ven Mats Winberg (f. Nilsson) og har hans feltnummer MN 137.

I 1968 var det KRASUCKA & SPANOWSKY, som nybeskrev *Parodia weskampiana*.

Walter Weskamp var frisk til det sidste. Få uger, før han døde, var han på besøg hos os i Løjt, og han nåede lige at læse korrektur på sit 3. *Parodia*-bind.

Hans Keil

Turbinicarpus jauernigii (G. Frank)

Turbinicarpus jauernigii.

Plyndringen fortsætter.....

I Marts 1991 opdagede Joran Jauernig denne nye art (Jauernig 210) nord for Las Palomas, (red: San Luis Potosi, Mexico)1*. Denne kaktusamatør havde allerede i 1989 opdaget en anden ny art nær ved Rioverde (SLP): *Turbinicarpus rioverdensis* (Jauernig 64)2*, en art der ligeledes går under navnet *Turbinicarpus spec. Rio III*.

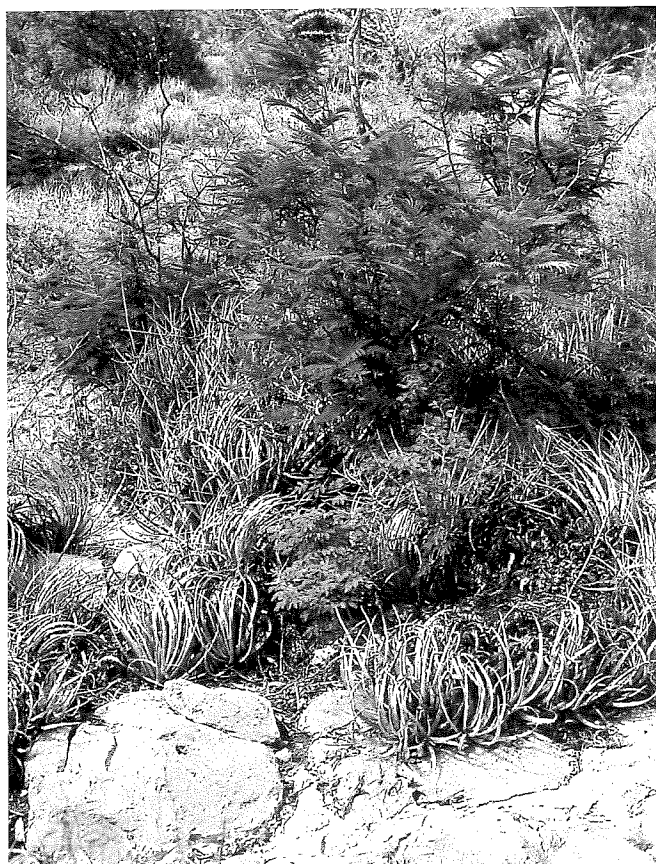
Turbinicarpus jauernigii (JMC 1063)

Den 6. april 1994 havde vi, J.M. Solichon og undertegnede, udforsket en høj nord for Las Palomas, men forgæves. Til gengæld havde vi fundet nogle virkelig smukke eksemplarer af *Mammillaria microbele*, *Astrophytum myriostigma* og *Leuchtenbergia principis*.

Den 23. september 1995 gør A. Hofer og jeg et nyt forsøg på at finde *Turbinicarpus jauernigii* på den samme lokalitet. Det er hen i slutningen af regntiden og den dag dukker solen kun glimtvis frem bag et massivt skydække.

Vi bevæger os opad i retning mod de første større

DATO	TIDSPUNKT	HØJDE	T° LUFT	T° JORD	FUGTIGHED
6.4.1994	8.00	1015 m	21,9°C	23,3°C	29
23.9.1995	13.48	1015 m	30,7°C	32,5°C	49

Habitat for *T. jauernigii* i Tula.

klippepartier og leder efter planten i alle revner og sprækker. Hurra!!! Pludselig, som for at bevidne deres eksistens, står der overalt omkring os, små *Turbinicarpus*, der er helt opsvulmede efter regnen. Tony og jeg selv udforsker de flade klipper, som ligger en 100 m fra vores første fund. Og vi får endnu engang lejlighed til at hoppe af glæde. De voksne planter er indtil 40 mm i diameter og 15 mm i højden. Det vortede plantelegeme har en gråblå farve, der hos nogle planter changerer over i det lilla. Midtertornen, som har en hornagtig facon, måler i længden 5-8 mm. Den gul-brune blomst måler 15 mm i diameter og 25 mm i længden. Blomstringen finder sted i november-december. Frøene på 1,2X0,7 mm er tøndeformede og sorte. På lokaliteten er der omkring 20 planter, hvoraf de trefjerde dele er voksne.

Desværre! Da A. Hofer tre uger senere vil vise de små vidundere til Charly Glass, er de forsvundet. Tilbage er der kun nogle triste huller.

Det eneste spor vandalerne havde efterladt var den tomme æske fra en filmrulle, hvorpå der var skrevet nogle få ord som afslørede ophavsmændenes nationalitet!

Tilbage har vi kun diapositiverne, som jeg tog den 23. september. A. Hofer og hans medarbejdere gennemsøgte området i mere end 2 timer og fandt, som et særdeles magert resultat, tre unge planter der var undsluppet vandalernes hærgen.

Klimaet er tørt/tempereret (BSOhw). Middeltemperaturen ligger på 20° C og den årlige nedbør er omkring 400 mm, hvoraf kun 5-10% falder om vinteren.

Til sidst er jeg nødt til at gentage, at *Turbinicarpus* slægten er på Washington Konventionens liste 1 for særligt truede arter 3*.

J.M. Chalet
Ringstrasse 51
CH-4106 Therwil
(Oversættelse: Susan S. Sørensen)

1* *Turbinicarpus jauernigii*: G. Frank, Succulenta 72(3) 113-115 (1993).

2* *Turbinicarpus rioverdensis*: G. Frank, Succulenta 71(2) 63-66 (1992).

3* Quelques considérations sur le genre *Turbinicarpus*, A. Hofer, Succulentes 18(3) 22-29 (1995).

Turbinicarpus ysabelae (K.SCHLANGE) John and Riha (JMC 1 060) Elektronikken kommer de udryddelsestruede arter til hjælp.

Turbinicarpus ysabelae.

Thelocactus ysabelae (SCHLANGE) CSJA 5 551 (1934).

Gymnocactus ysabelae (SCHLANGE) BACKEBERG, Cactaceae 5 2856 (1961). *Turbinicarpus ysabelae* (SCHLANGE) John and Riha, Kaktusy 19 (1)22(1983). Denne plante står, ligesom hele *Turbinicarpus*-slægten, opført på Washington Konventionens appendix (liste)1.

Den 23. september 1995 prøvede jeg for første gang, i selskab med Tony Hofer, at bruge elektroniske chips til at mærke planter med. Dette projekt er finansieret af CITES (Convention on International Trade in Endangered Species of wild fauna and flora) og ledet af E.F. Anderson fra Desert

Botanical Garden, Phønix (USA) med assistance fra A. C. Cante (Mexico). På denne tur, som fandt sted nær Tula (red: Tamaulipas, Mexico) var Ted Anderson og Ch. Glass ledsaget af 10 studerende, samt andre medlemmer af IOS. De valgte at dele området op i zoner på 10.000 m².

I første omgang gør brugen af GPS (Global Positioning System) det muligt at bestemme et områdes nøjagtige position, længde- og breddegrad samt højde over havoverfladen. Dernæst består arbejdet i at lokalisere alle *Turbinicarpus ysabelae* og mærke dem med en nummereret aluminiumsetiket, som fastgøres ned i jorden med en lille pløkke. Så er bestanden i området talt op.

Det næste som sker er, at hver enkelt plante får indsat en 1 mm tyk og 2 mm lang kapsel, der indeholder en microchip i plantelegemet. Dette sker ved hjælp af en injektionssprøjte. Herefter kan data indeholdt i microchippet til enhver tid aflæses ved, at man berører plantelegemet med en detektor.

Denne teknik har følgende fordele:

1. Studiet af udviklingen i en plantebestand bliver nemmere, når hver enkelt plante kan identificeres fra år til år.
2. Toldmyndighederne vil ved hjælp af mærkningen let kunne identificere planter, som er indsamlet illegalt.
3. Den mærkede plante kan, hvis den konfiskeres af myndighederne, genudsættes i sit oprindelige miljø. Elektronikken gør det lettere for videnskaben at foretage sine studier og at beskytte udryddelsestruede arter.

Endnu et par observationer fra Tula-lokaliteten:

Vi havde fundet omkring 250 planter fordelt på 2 zoner, der lå i en afstand af 300 m fra hinanden. Den største plante målte 11 cm i højden og var 10 cm i diameteren. Klokket 7.37 om morgenen var lufttemperaturen 22,5° og jorden 19,7° C. Den tætte tåge gav en luftfugtighed på 71%. Middeltemperaturen i Tula er på 20,5° C og den årlige nedbør ligger på 426 mm. Klimaet ligger på grænsen mellem tørt/tempereret (BSO HW) og næsten tørt/tempereret (BS1 HW) med 5-10% af den årlige nedbør om vinteren.

Anton Hofer gav mig den dag en enestående lejlighed til at se en af de smukkeste *Turbincarpus*-arter.

Artsnavnet er til ære for Ysabel Wright, som i foråret 1939 modtog nogle planter fra A.F. Moeller, San Pedro, Coahuila. Planterne var efter sigende fundet nær Rancho El Vergel, som ligger langs jernbanelinien mellem San Luis Potosi og Tampico*.

Prof. T. Anderson mærker planten med en chip.

Planterne blomstrede i fru Wrights have og gav anledning til en artsbeskrivelse skrevet af Kathe G. Schlange.

Af andre kaktus på lokaliteten kan nævnes: *Mamillaria perbella*, *Tbelocactus tulensis* var. *buekii*, *Mamillaria candida*, *Echinocereus pentalophus* og *Neolloydia conoidea*.

J.M. Chalet
Ringstrasse 5
CH-4106 Therwil
(Oversættelse: Susan S. Sørensen)

*A. Hofer har besøgt Rancho El Vergel, men har ikke fundet så meget som et eneste eksemplar der. Sikkert fordi ranchoen ligger meget lavere end *Turbincarpus*'s almindelige udbredelsesområde. Der er derfor sikkert tale om en forkert stedsangivelse.

Besøg på plantebiotoper i Sydvest-USA.

5. I Mojave-ørkenen: i løbet af een dag gennem 4 af USA's delstater.

Echinocactus polycephalus på en bakke nær Logandale, NV.

Langs Freeway 115 møder vi Mojave-ørkenen's første "påmindelse": *Yucca brevifolia* træer også kaldet Joshua Tree. Vi er nødt til at overnatte i det fri i byen St. George (Utah), fordi alle Amerikanere holder ferie her fredagen inden Independence Day (4. juli) og hotellerne i Mormon-byen er overfyldte. Derfor er vi tidligt oppe næste morgen og allerede kl. 6.30 finder vi i bjergene, nær grænsen til indianer-reservatet Shiwvits, lokaliteten for *Agave utabiensis*.

Planterne gror på lave, lyse klipper sammen med *Coryphanta vivipara* v. *desertii* og ikke særlig kønne eksemplarer af *Echinocereus engelmannii*. Agaverne er meget kompakte. De store solitærplanter er 25-

Blomstrende topstykke af *E. polycephalus*.

30 cm i diameter. Men de fleste rosetter danner allerede sideskud i en størrelse fra 5 cm i diameter og er også blomstringsdygtige i denne størrelse. Buskene i nærheden er temmelig uinteressante, "vores" planter gror kun på klipperne.

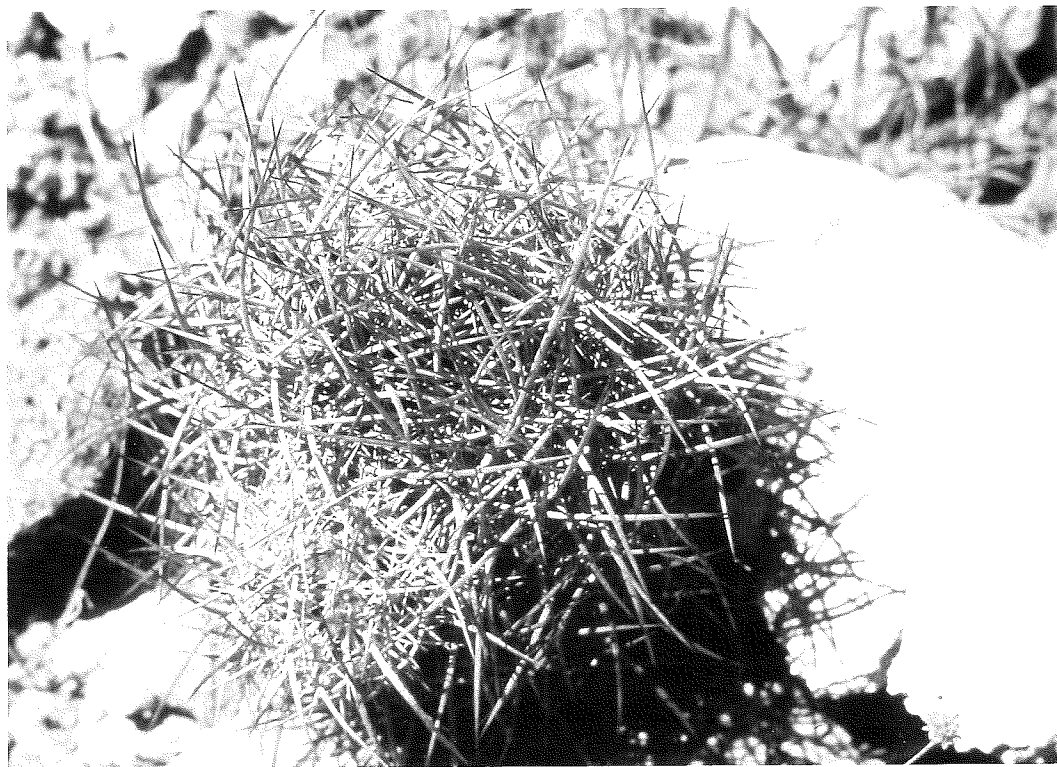
Vi kører ned på en slette og ser flere og flere *Yucca brevifolia* for endelig at se planterne som en hel skov så langt øjet rækker. Vi befinder os i Arizona's nordvestlige hjørne. Landsbyen Littlefield er bestemt ikke civilisationens midtpunkt, men i omegnen gror alt lige fra *Ferocactus acanthodes* til *Echinomastus johnsonii*.

I delstaten Nevada er der mere civiliseret på grund af hasardspil. Efter frokost i Casinoet i Mesquite drejer vi af i retning Lake Mead. På bakkerne, bestående af grå lavasand, ser vi i det fjerne runde vandreblokke, skarpkantede lavablokke og *Echinocactus polycephalus*. Vi skal lede efter *Echinomastus johnsonii*, der er mindre påfaldende. På bakketopperne finder vi tit kun indvendig "tomme" kugler

bestående af gule torne. Populationen er stærk medtaget på grund af biller, der spiser planterne indefra. Heldigvis bærer de sunde planter frøcapsler og der er en chance for, at planterne igen kan formere sig. Klokkeren er 14.00 og lufttemperaturen ca 50°C, jordtemperaturen er endnu højere. Luften flimrer og kun fordi det blæser ret kraftigt, klarer vi denne enorme varme. Vi får da også vores belønning efter en krævende klatretur oppe på bakken: en kæmpestor pude af en *Echinocactus polycephalus* fyldt med gule blomster, tornene er lysegrå. Vegetationen rundt omkring består af *Larrea tridentata*.

I Overton finder man også *E. polycephalus*, men her i selskab med nogle fantastiske 80 cm høje *E. engelmannii*, *Opuntia basilaris* og *O. acanthocarpa*. Til gengæld fandt vi ingen *Echinomastus johnsonii*.

Den næste dag kører vi fra Las Vegas til de kendte lokaliteter af *E. johnsonii* v. *lutescens* nær byen Searchlight. Hurtig finder vi planterne, der er i bedre tilstand end deres slægtninge nær Lake

Echinomastus johnsonii.

Landskabet i Mojave bliver domineret af *Yucca brevifolia* (Joshua Tree), *Yucca schidigera* (Mojave Yucca), *Encelia farinosa* (Brittlebush) og *Larrea tridentata* (Creosote).

Mead. De fleste planter gror på midten af skråningen i tæt buskads dannet af *O. acanthocarpa*, *Y. brevifolia*, *Y. schidigera*, *E. engelmannii* og dens var. *armatus* med hvidlig- gule torne. Vi finder også enkelte eksemplarer af *Mammillaria tetrancistra*. Planterne gror spredt på et stort område. Vi finder dem også på lokaliter 200-300 km længere mod syd nær Palm Springs og Carrizo Badlands.

Videre går turen til byerne Laughlin og Bullhead City, der kun bliver delt af broen over Colorado floden. I vandet er tæt "trafik" af nogle sorte fisk og på vandet af nogle motorbåde. Men det største mylder møder vi i Casinoerne i Laughlin, små kopier af dem i Las Vegas.

Syd for Laughlin gror rødtornede *Ferocactus cylindraceus* på de nøgne klippeskråninger, også her ledsaget af nogle spredte *Mammillaria tetrancistra*, *Opuntia basilaris* osv. Langs med road I40, i Sacramento Mts., ser vi rigtige skove af *Opuntia bigel-*

owii. Nu er vi atter tilbage i Kalifornien.

Vores rejse gennem Mojave-ørkenen ligner et kapløb med tiden. På begge sider bliver vi fristet af attraktive steder - Mitchel Caverns med lokaliteten for *Echinocereus triglochidiatus v. mojavensis*, Joshua Tree National Monument med *Coryphanta alversonii* - men desværre kan vi ikke nå det hele. Måske næste gang.

Den efterfølgende dag starter vi i Barstow og vil prøve at finde *Sclerocactus polyancistrus*. Og vi er heldige og finder dem nær Helendale ved Mojave floden. Ved foden af nogle klipper gror planterne solitær eller som en lille gruppe med 5 hoveder i selskab med *Opuntia basilaris* og *Opuntia acanthocarpa*. Lokaliteten er lille og godt gemt mellem *Larrea tridentata*. De største eksemplarer af *S. polyancistrus* er 30 cm i højden.

Vejen, vi befinder os på, er et stykke af den legen-

Sclerocactus lokalitet.

dariske Route 66 og det synes, som om at tiden er skruet 40 år tilbage. De bedste eksempler herpå er el-pælene. Men også Mojave River er en særlig oplevelse. Det sandede flodleje er ca 20 m bredt og næsten altid udtørret, men adskiller sig tydeligt fra omgivelserne: en gul stribe i ørkenen der er omkranset med grønt. I et dybere afsnit står noget vand tilbage og vi får øje på enkelte vade-fugle. Det blå vandspejl, ørkenens gule sand og bjerget San Anntonio med sne på toppen i baggrunden danner en mærkelig kontrast. På den anden side af bjergkæden ligger allerede Los Angeles. Selv om blæsten næsten flår vores tøj i stykker, og sandet fyger, står vi længe på "broen" og tager afsked med det vidunderlige landskab og planterne i Sydvest-USA.

Den næste dag benytter vi til en spadseretur i Santa Monicas parker langs med Stillehavet. Mange subtropiske træer pynter luksuspromenaden, blandt andet et drageblodstræ - *Dracaena draco*. Dets hjemsted er dog de Kanariske Øer. Frøkuglerne er ca 1 cm i diameter, og selv efter 2 år spirer og vokser planterne hurtigt.

Dipl.-Ing. Oswald Richter
Im Mittelweg 1
D-55294 Bodenheim
(overs.red.)

Hjertesuk fra nyt medlem!

De små sydafrikanere er svære at finde. Skulle nogen mon have "overtallige" artsægte planter/frø af følgende:

Argyroderma, Conophytum, Fenestraria, Herreanthus, Gibbaeum, Lithops, Pleiospilos, Ophthalmophyllum og Titanopsis m.fl.?

Jeg er vindueskarm dyrker med kun lidt plads, så solitære planter vil være særdeles velkomne. Det er hjerteknusende at være tvunget til at frasortere frøplanter.

Må jeg stille et tillægsspørgsmål?

Mine Lithops (pt 15 stk) er sent på den i år og bryder først nu for alvor. De står i 8 måneder af året i et sydvendt køkkentrappevindue og hele sommeren for åbne vinduer døgnet rundt med sol fra kl. 10.00-17.00. Iflg. notater var de næsten alle færdige på denne tid sidste år og de fleste blomstrede i sept.-okt. Har andre medlemmer samme erfaring? Kan det skyldes den kolde forsommer?

Ruddi Kofod-Jensen

Nørre Sidealle 3, 3.tv.

DK-2200 København N

tlf. 31 35 10 93 (formiddag)

Lempelser på artsbeskyttelsesområdet for EF.

Fra den 1. juni 1997 bortfalder iflg. den nye artsbeskyttelses overenskomst for det Europæiske Fællesskab kravet om CITES certifikat for alle kaktus arter på liste I eller II (her findes alle kaktus arter oplyst). Det vil fremover være muligt, at transportere, købe/sælge, forære eller bytte kunstig formerede planter uden nogen form for dokumenter indenfor Fællesmarkedet.

Det nye regulativ blev vedtaget under EF nr. 338/97, nr. 938/97 og nr. 939/97 og blev offentliggjort i EF-dokumenterne L61 og L 140.

(Udførlig tekst kan læses i det tyske KuaS (Kaktus und andere Sukkulente) 9/97 på side 158).

Helga B. Erritzøe

Julegave?

Peter Brandt Pedersen har igen i år lavet en litteraturliste over de mest aktuelle bøger for vores dejlige hobby. Så, ring eller skriv til Peter, hvis julegaveønsket er en bog, så klarer han resten.

Peter Brandt Pedersen

Tårnbygårdsvej 20

DK-2770 Kastrup

tlf. 32 52 80 20

REDAKTØR.

NKS's bestyrelse efterlyser en ny redaktør

Pr. 1. januar 1998 søger NKS en ny redaktør, idet vor nuværende redaktør Helga B. Erritzøe efter fem års fremragende indsats ønsker at fratræde sin stilling.

Er du personen, som har plantekendskab, lidt kendskab til fremmede sprog samt erfaring i brugen af en PC? Har du endvidere lyst til at redigere vort blad, så kontakt venligst bestyrelsen.

Årsmødet d. 6-7 september 1997.

Årsmødet blev i år afholdt på Motel Europa lidt syd for Ålborg. Arrangementet var tilrettelagt af nordjyllandskredsens. En speciel tak til Varny Kristensen for hans velvilje og arbejdsindsats med tilrettæggelse og besøg hos lokale NKS medlemmer. Efter indkvarteringen og velkomstkaffen lørdag, var der besøg hos tre kaktus-freaks, nemlig Børge Knudsen, Jytte Kristensen (Varnys) og Thorkild Christensen. Det er ret betegnende for de nordjyder, at de kan fremvise store samlinger af høj kvalitet. Planterosalget fandt sted fra kl. 17, og i løbet af en times tid havde mange sukkulenter og kaktusser skiftet ejere. Der kunne godt have været mange flere planter i udbud, så derfor kære venner: næste år tager i med hvad i gerne vil af med, om det så kun er få planter. Lørdag aften's foredrag var ventet med spænding, idet en af NKS's G.O.M. Bjarne Kjempff havde været i Namibia for at nyde landets sukkulent flora. Det blev et interessant foredrag ledsaget af ca. 200 lysbilleder af fremragende kvalitet. Det var smukt.

Søndagsprogrammet blev ændret lidt, fordi NKS's formand Jan Petersen, af personlige grunde, frasagde sig formandsposten pr. 25 august, og ikke deltog i årsmødet. Derfor var den programsatte foredragsholder ikke til stede.

Med kort varsel sagde Inger Lise Vindi fra Lillesand Norge ja til at holde et foredrag i relation til en englandsrejse. Et af temaerne var en udstilling om roser. Det er planter, næsten alle har og nyder synet af, her ledsaget af flotte lysbilleder. Rejsedeltagerne havde blandt andet besøgt Whitestone Gardens i York. Ud fra de viste billeder er det jo ret utroligt, at de kan lave et så flot katalog. Et andet gartneri var Southfields Nurseries i Bourne, Lincolnshire. Et utroligt udbud af kaktus, flot præsenteret og i en kvalitet selv naturen må misunde. Det var et godt foredrag med flotte billeder. Tak for det.

Referat fra generalforsamlingen d. 7 - september 1997.

add. 1 Det er næsten overflødigt at nævne, at Hans Grønlund blev valgt som dirigent.

add. 2 Da der ikke var nogen formand, overtog kassereren hvervet med at sammenfatte "året der gik". Den største forandring fra tidligere er, at vort blad

nu er trykt i farver, og det lader til at vore medlemmer har accepteret dette. Medlemstallet er ikke dalende mere, så det lover godt for fremtiden. Medlemmerne blev endnu engang opfordret til at skrive til bladet om deres planteoplevelser. Indkøbscentralen og frølisten blev nævnt. Beretningen blev taget til efterretning.

add. 3. Kassereren fremlagde regnskabet, og dette blev godkendt uden kommentarer. NKS har i øjeblikket økonomisk mulighed for at øge aktiviteten en smule.

add. 4. Kontingentet forblev uændret.

add. 5. Henrik Helms Madsen blev uden modkandidat valgt til ny formand, foreløbig for et år. Kasserer og sekretær modtog genvalg.

add. 6. Jens Jensen blev genvalgt som revisor, og som revisor suppleant valgtes Tage Ostensen fra Søften.

add. 7. Der var indkommet et forslag til NKS om at optage medlemmer under atten år til en særlig lav ungdomskontingent. Dette blev vedtaget, og bestyrelsen udarbejder retningslinier. Bestyrelsen havde sat bevarelsen af indkøbscentralen på dagsordenen. Det var ikke muligt at få nogen til at overtage indkøbscentralen. Der var ingen stemmer imod at nedlægge den. Indkøbscentralen er hermed nedlagt. Nærmere detaljer følger i januar nummeret af Kaktus.

add. 8. Eventuelt. Bjarne Kjempff mindede om, at NKS fra første januar 1998 skal finde en ny redaktør. I den forbindelse kunne det måske være tillokkende at tilbyde et tidssvarende PC anlæg med billedredigerings program, idet noget sådant er en betingelse for at redaktøren kan lave det redaktionelle arbejde. Bestyrelsen fandt ideen interessant. Det vil blive drøftet på førtskommende bestyrelsesmøde.

Hans Grønlund afsluttede generalforsamlingen.

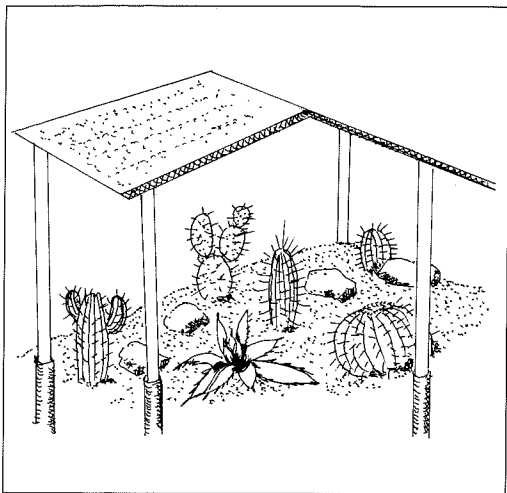
ref. Preben Daugaard.

STENSÆTNINGER.

Artiklen blev bragt første gang i det franske foreningsblad SUCCULENTES i 1982, og er skrevet af den i 1995 afdøde formand for SUCCULENTES og direktør for DEN EKSOTISKE HAVE i Monaco, MARCEL KROENLEIN, (red).

Selv om det er de alpine planter man først og fremmest anvender i stensætninger i sin have, så er sukkulenter som skabt til både at trives og tage sig ud blandt sten. Der er da også mange lighedspunkter imellem de to plantegrupper. Deres kamp for overlevelse er ofte identisk og f.eks. *Matucana* har nogenlunde de samme livsbetingelser i Andesbjergene, som *Sempervivum* i de franske bjerge.

Generelt set, er den periode, hvor forholdene betinger vegetativ vækst, kortere jo højere man kommer til vejrs. Her oppe begrænser den sig til

årets varmeste måneder, eller til tidspunktet hvor vandforsyningen fra smeltevand eller kraftige tordenbyger er på sit højeste. Om vinteren hviler planterne relativt tørt under sneen. Denne årscyklus, hvor det enten er koldt og tørt eller varmt og fugtigt er præcis den samme, som de fleste sukkulenter lever under i deres naturlige miljø.

Vi må selvfølgelig huske, at sukkulenter først og fremmest er xerophyter, d.v.s. de er tilpasset et ekstremt tørt klima, og det værste de kan udsættes for er kulde og fugt på én gang. En stensæt-

ning, som skrån timer flere sider, i forskellige hældningsgrader og som har flere små højdepunkter, vil tillade regn eller vandingsvand at løbe hurtigt af. Hvad det sidste angår kan man sagtens undlade, at vande en stensætning på vores breddegrader, selv ved Middelhavskysten er det unødvendigt. Derimod er effektiv dræning i stenhøjen en absolut forudsætning for trivsel.

Ved at tildække jorden med sten sikrer man sig imod al for meget ukrudt, hvilket må siges at være en fordel, når man har med stive, tornede planter at gøre. Det er også en god idé, at lægge et 1-2 cm tykt lag grus eller lega ned omkring planternes rodhals for at forebygge råd og sneleangreb.

Der er mange arter, som kan overvintr ude uden beskyttelse, men antallet forøges betydeligt, hvis man om efteråret monterer et lille tag i gennemsigtig plastic (polycarbonat), som man så afmonterer om foråret. Faktisk behøver man blot at grave nogle rørstumper ned i jordniveau, hvori de stønger, som skal holde plasticpladen, monteres. Udformningen af stensætningen kan naturligvis varieres i det uendelige, når bare man sørger for at orientere den så den får mest mulig direkte sollys. Kan man samtidig skærme af for de kolde vinde, så kan et par velanlagte m² med tiden rumme en anseelig samling af små arter.

Hvis man er så heldig, at have natursten på sin grund, så kan man jo lige så godt benytte dette forhåndenværende materiale. Blot må man huske at helhedsindtrykket bliver bedst, hvis man holder sig til én type sten. Også et stendige eller en regulær mur kan med stor fordel udnyttes til udplantning af sukkulenter. Her er dræningsforholdene perfekte og der vil ofte være et meget gunstigt mikroklima. Hvis man i små lommer i muren udplanter nogle små vækster, vil man ofte, i løbet af kort tid, kunne forundres over hvor godt kuglekaktus, opuntiaer og diverse sukkulenter trives med deres utraditionelle voksested.

Skulle man være så uheldig, at der kommer hård frost og nedbør samtidig, så er sådan et stendige nemt at dække over med et sejldugslignende vandtæt dækket, som man så vidt muligt spænder ud, så det ikke berører planterne.

Til at fylde i nicher og lommer vil jeg anbefale en meget let og porøs jordblanding med højest 1/3 organisk materiale, man kan eventuelt berige blandingen med en gødning, der har et forholdsvis lavt indhold af kvælstof og et højere indhold af fosfor og kalium. Husk at sørge for et godt afløb fra hver lomme!

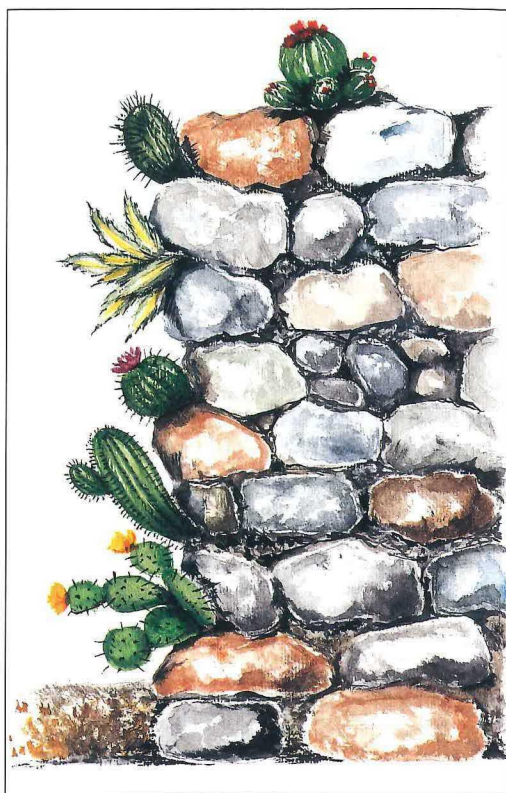
Man har en generel regel, der går ud på at ca. 3/4 af stensætningen bør være synlig, efter at den er fuldt beplantet. D.v.s. at planterne, for at tage sig godt ud, ikke må dække mere end 1/4 af overfladen, men jeg har dog set talrige vellykkede undtagelser. Helt sikkert er det imidlertid, at skønhedsindtrykket i høj grad hviler på en omhyggelig udvælgelse af sten. Som allerede nævnt, blandt endelig ikke sedimentære, metamorfe og vulkanske stenarter sammen. Fra forskellige egne af Skandinavien og Europa kan man skaffe sten af vidt forskellig natur. Udvalget er stort og smukt og det er et ubestrideligt faktum, at vores sukkulente planter kommer til deres fulde ret, når de naturtro skyder frem blandt smukke sten.

De hårdføre sukkulenter er især repræsenteret indenfor følgende slægter: *Opuntia*, *Tephrokaktus*, *Maibuenia*, *Echinocereus*, *Escobaria*, *Lobivia*, *Matucana*, *Agave*, *Sedum*, *Sempervivum* etc.

En stor del af dem, som har ry for at være vanskelige udendørs, opfører sig betydeligt bedre, hvis man har mulighed for at holde dem fuldstændig tørre om vinteren (overdækning): *Echinokaktus*, *Mammillaria*, *Trichocereus*, *Echinopsis*, *Oreocereus*, et stort antal *Aizocerus*, de nordafrikanske *Euphorbia* etc. (red: Her vil vi mene, at forfatteren bærer præg af sit lokale udgangspunkt Monaco).

Man afholder sig naturligvis fra forsøg med planter, som man har hjembragt fra naturen, også selv om man får dem igennem haveforening eller en forhandler. Disse planter vil under alle omstændigheder have utrolig svært ved at omstille sig til vores forhold, chancerne for at det skulle lykkes er meget små. Derimod har de planter vi selv sår og som er født under vores himmelstrøg en meget bedre chance. I løbet af nogle år vil man selv kunne skabe sig en rig samling.

Apropos samling: glem aldrig at registrere planterne og frøenes oprindelse ved ankomsten. En etiket, (gerne ved planten hvis muligt, årsagerne til

fejltagelser er talrige !) bør informere om plantens navn og oprindelsessted. Gør Deres indkøb ved specialiserede forhandlere, som kender navnene på planterne. Det er ofte illusorisk at forestille sig, at man kan identificere et tilfældigt køb ved hjælp af bøger. Dertil er mange af vores planter for variable, for ikke at tale om hybrider.

En sidste anbefaling: En samler dyrker selvfølgelig de planter, som vedkommende synes om, f.eks. *Echinokaktus*, små *Euphorbia*, *Echeveria* eller *Opuntia*. Men hvis vores observationer og erfaringer skal have en værdi, som rækker ud over os selv, så er vi nødt til at specialisere os i meget veldefinerede områder af den botaniske mangfoldighed.

I bladet " CACTEES ET AUTRE PLANTES GRASSES ", som Marcel Kroenlein udgav i 1993 bringer han følgende liste:

DE MEGET HÅRDFØRE SUKKULENTER:

Det kan være vanskeligt, at afgrænse de hårdføre planter. Der er så mange faktorer, som spiller ind:

Om planten er mere eller mindre tør i løbet af vinteren, udsathed for sol, vind og sne etc. Jeg kan kun give en idé om hvilke planter, der kan klare sig ved lave temperaturer og råde Dem til at forsøge med en art, hvor De f.eks. har 3 eksemplarer og prøver at teste den ene udendørs. Hold Dem for øje, at vores tørketålende planter først og fremmest er sårbare overfor fugt, de forsvarsmidler, som de har udviklet ved at kæmpe imod varme og udtørring, kommer dem ligeledes til gode i kampen mod kulden.

Opuntia er den absolutte topscorer indenfor kategorien, med talrige arter, som let klarer -10°C . Den rigtige figenkaktus (*Opuntia ficus-indica*) kan tåle indtil -12°C , men bliver slået stort af *Opuntia rafinesquei* eller *Opuntia humifusa* som tåler -30°C ! Ned til -20°C har vi valget imellem *O. engelmannii*, *O. fragilis*, *O. hystrix* og dens varieteter, *O. phaeacantha* og dens varieteter, *O. polyacantha*, etc.

Blandt små kaktus er følgende meget hårdføre: *Coryphantha vivipara*, *Neobesseya missouriensis*, *Lobivia (Chamaecereus) silvestrii*, *Echinocereus engelmannii*, *E. fendleri*, *E. mojavensis*, *E. viridiflorus*, *Echinopsis egriesii*, *E. multiplex*, *Mammillaria prolifera*, *Oreocereus celsianus*, *Pediokaktus simpsonii*, *Rebutia kupperiana*, *R. senilis*, *Trichocereus pasacana*, *T. candicans*.

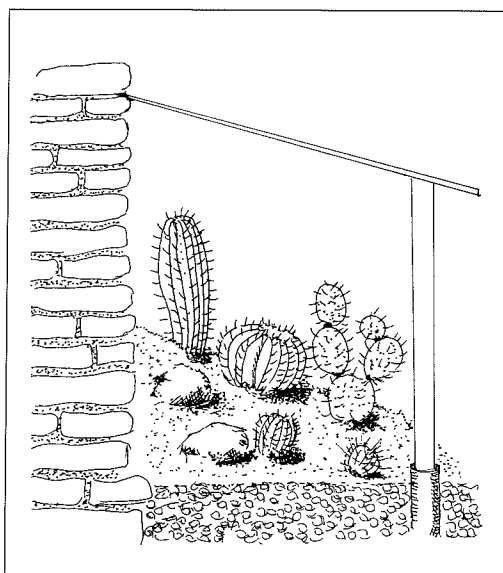
Blandt andre sukkulenter: *Agave lophanta*, *A. megala-cantha*, *A. parryi*, *Aloe aristata*, *Crassula sarcocaulis*, *Delosperma cooperi*, *D. lineare*, *Sempervivum arachnoideum*, *S. montanum* m. fl., *Sedum lineare*, *S. sieboldii*.

Ved omkring $10-12^{\circ}\text{C}$ kommer straks mange flere arter til, selvfølgelig en del *Opuntia*: *O. basilaris*, *O. bergeriana*, *O. dillenii*, *O. leucotricha*, *O. microdasys* og dens hvide varietet, *Astrophytum ornatum*, *Cephalocereus senilis*, *Cleistokaktus Strausii*, diverse *Echinocereus*: *E. blanckii*, *E. berlandieri*, *E. cineracens* ... *Echinopsis rhodotricha*, *Gymnocalsium queblianum* og andre, *Harrisia jusbertyi*, *Lobivia pentlandii*, *L. bruchii*, *Mammillaria compressa*, *M. elongata*, *M. rhodantha*, *Oreocereus trollii*, *Parodia micresperma*, *Rebutia diminuta*, *R. marsoneri*, *Senilicereus hamatus*, *Thelokaktus bicolor*, *Trichocereus bridgesii*, *T. hauscha*, *T. macrogonus*, *T. spachianus*, *T. thelegonus*.

I de andre familier: *Agave americana*, *A. victoria reginae*, *A. salmiana*, *Aloe brevifolia*, *A. mitriformis*, *Haworthia fasciata*, *Othonna crassifolia*, *Pachyphytum*

bracteosum, talrige *Sedum* og *Sempervivum*, *Stapelis variegata*, og mellem Mesembryanterne: *Aptenia cordifolia*, *Drosanthemum floribundum*, *Faucaria tigrina*, *Glottiphyllum linguiforme*, *Ruschia perforata* ...

Denne liste danner kun et løseligt overslag over meget hårdføre sukkulenter. Som tiden går og ens erfaring vokser får man en fornemmelse for hvilke planter der tåler kulde. Gå blot igang med at eksperimentere!

Marcel Kroenlein.

(Oversættelse: Susan S. Sørensen)

Echinopsis-former i det sydlige Brasilien (Rio Grande do Sul) og i Uruguay.

Echinopsis multiplex Forma PR 337.

Man kender meget lidt om bestanden af slægten *Echinopsis*, Zucc. i det sydlige brasilianske udviklingsområde, og også i litteraturen finder vi kun ganske korte og ret ubestemte oplysninger om slægten. I al almindelighed er de mest kendte *Echinopsis*-arter fra denne del af verden: *E. eyriesii* (Turp.)*² Zucc., *E. oxygona* (L.K.)*³ Zucc., *E. multiplex* (Pfeiff.)*⁴ Zucc., og *E. tubiflora* (Pfeiff.) Zucc.*.

Forsøg på at lave en "Formenkreis" (d.v.s. en sammenslutning af nært beslægtede arter, der optræder i forskellige geografiske områder) bedre og mere overskuelig er til dato slået fejl, da dette har vist sig meget mere kompliceret end antaget. Endelig har planterne af slægten *Echinopsis* Zucc. i de sidste årtier måtte leve med at blive betegnet som hybrider. Dette skyldes de mange forfattere, der i tidsrummet

fra 1920 til 1950 godtgjorde at alle *Echinopsis* fra det brasilianske område i de europæiske samlinger måtte betegnes som hybrider.

Som tit sket i kultur, benyttede man især *Echinopsis eyriesii*'s (Turp.) Zucc. problemløse dyrkning og gode blomstringsegenskaber til at fremavle hybrider i alle farvenuancer til det europæiske kaktusmarked.

Man glemte helt at forske i bestanden af slægten *Echinopsis* Zucc. i naturen, fordi det var en "skam" for hver kaktusentusiast at eje en *Echinopsis*-hybrid, især da der fandtes så mange "nye og spec. nov." kaktusarter.

Publicerede litteraturhenvisninger fra de sidste årtier forblev næsten ubemærket og var desuden dårligt dokumenteret og vage.

F. eks. finder vi i "Kakteenlexikon" C. Backeberg,

1966, side 135 under *Echinopsis brasiliensis*, Fric et Pazout, følgende beskrivelse:

["Små planter, skinnende grå-grønne, skarpkantede ribber. Areoler: små, med 1 cm afstand, grå-hvidlig. Torne: 7-9 gulige-hvidlige, 1 cm lange med mørke spidser. Blomst: 10 cm i diameter, velduftende. Receptaculum: 12 cm lange med hår. Petaler: brede og lyserøde. Støvfangere og -drager gulighvide. Brasilien (syd)"].

I "Flora-Uruguay" Arech., side 254, en kort beskrivelse af *Echinopsis tacuarembense* Arech. n.sp. ["med hvid blomst, 10 cm i højden og 15 cm i diameter, 13 ribber, blomst hvid"]. Nøjagtig lokalitet? Da førnævnte plante blomstrer med hvide blomster kan man gå ud fra, at formen Arechavaleta er identisk med *Echinopsis eyriesii* (Turp.) Zucc. forma "kurzdornig" den såkaldte typeform".

I "Notas Sobre Cactaceas" af C. van Osten, 1941, side 63, Anales de Museo de Historia Natural de Montevideo, finder vi under herbar-numre 16885a og 16885b to korte beskrivelser af *Echinopsis spec.* fra det sydlige Dept. Colonia i Uruguay uden nærmere oplysninger. Planter fra denne lokalitet står i min samling under betegnelsen *Echinopsis spec. nov.* "Carmelo, Dept. Colonia, Uruguay. Det drejer sig om nogle store planter, mere grovtornet, som hverken kan tilordnes arterne *E. eyriesii* eller *E. tubiflora*, selvom blomsterne er hvide.

Echinopsis tubiflora (Pfeiff.) Zucc.

Hos van Osten finder vi under herbar-nr. 16721 følgende: ["Uruguay, Dept. Rio Negro, område Nueva Berlin. H. Schlosser fandt denne art i 1974 i Sierra de Mahoma, Dept. San Jose, Syd-Uruguay. Plante: (ca. 40 år gammel) stor og kraftig, solitær, 35 cm høj og 18 cm i diameter. Epidermis: mørke grøn, mat, 14 ribber, 1,6 - 8 cm brede og 2,5-3 cm høje. Areoler: ikke fuldstændig frit stående, smudsig hvide, 2,5 cm brede og 0,3 cm lange, afstand mellem areolerne 1,5 cm. Torne: 5, lige, meget stikkende, sidder stråleformet, 1 cm lange, rødlig til ravfarvede. Knopper: altid på siderne af planten, mørkegrå, uldne, 2,5 cm lange og 1,5 cm i diameter. Anmærkning: ud fra de mange knopper (10-12) udvikler sig kun 3-4, resten bliver stående!"]

Echinopsis eyriesii (Turp.) Zucc.

Selvom *Echinopsis eyriesii* (Turp.) Zucc. i de sidste årtier har fået et dårligt omdømme som "Allerweltskak-

tus und Hybride", kan man alligevel konstatere, at denne art ikke bare er køn, men også sjælden. Efter 18 års forskning og 7 rejser til Uruguay og Rio Grande do Sul fandt jeg kun 3 lokaliteter, hvor planten gror. Plantens habitus varierer fra lokalitet til lokalitet. Forskellen er ikke så stor at man kan tale om en ny varietet, men kun en ny "forma", hjemmehørende på den tilsvarende lokalitet. Alle vildformer af *E. eyriesii* blomstrer med hvide blomster, der findes ingen lyserøde former. Forvekslinger og forkerte oplysninger om blomsten opstod, da der findes andre *Echinopsis* med meget korte torne. Planter med kort-tornede areoler blev altid betegnet som typiske *E. eyriesii*, men de blomstrede lyserøde til lyslilla.

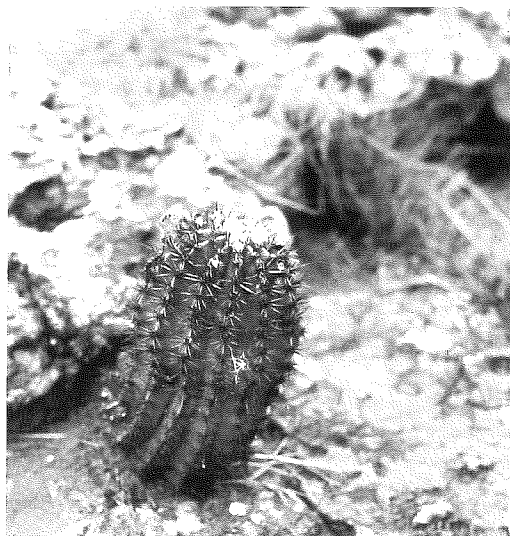
Hjemmelokaliteten for *E. eyriesii* (Turp.) Zucc. er helt tydeligt i kridtet fra den geologiske kridttid og her især den nordvestlige del af Uruguay og grænseområdet til Rio Grande do Sul (Brasilien).

Echinopsis eyriesii (Turp.) Zucc.

(korttornet typeform).

fundet af H. Schlosser i 1974 nær Tacuarembó, Valle Eden, Nord-Uruguay. I dag er moderplanterne ca 40 år gamle og har følgende data:

Plante: solitær, rund til søjleformet, danner sjælden sideskud, 30 cm høj og 16-18 cm i diameter. Epidermis: matgrøn, kraftige trævlerødder, 14 dybe ribber, 2,2-2,5 cm høje og 2 cm brede, økseformet, ikke fremstående mellem areolerne. Areoler: 0,8 cm brede og 0,6 cm lange på forhøjningerne, smudsig hvid-

Echinopsis eyriesii PR 726, Uruguay, Dept. Paysandu.

Echinopsis spec. nov. PR 329.

gulige, afstand mellem areolerne 2 cm. Torne: korte og stikkende, sidder stråleformet, lige 5, 0,5-0,6 cm lange. Toppen af planten: flad og 1 cm i gennemsnit indsunken. Knopper: i siden af toppen, 3 cm lange og 1,5 cm i diameter, med musegråt langhåret uld og strittende.

***Echinopsis eyriesii* Zucc. forma gigantus, Schlosser.**

Under denne betegnelse har jeg en ca 50 år gammel plante i min samling, som jeg i 1972 importerede som voksen plante fra Uruguay. Planten er stor og gror søjleformet og må regnes til en urform af den brasilianske kaktusflora. I dag finder man i naturen ikke nogen planter i denne størrelse.

Forma gigantus, Schlosser, gror halvcereoid, solitær, sjælden med sideskud ved basis, planten er i dag 40 cm høj og 20 cm i diameter, toppen flad og 1,5 cm indsunken. Ribber: 16, 3 cm høje og 2 cm brede, økseformet. Areoler: 0,6 cm i diameter, på furerne, med hvid uld, afstand mellem areolerne 1 cm. Torne: hårde og stikkende, 7 sidetorne 1-1,2 cm lange, ravfarvede, tykkere ved foden og mørkebrune, lige, sidder stråleformet. Midtertorn: 1, lige, 1,2 cm lang

mørk ravfarvet. Knopper: i siden af toppen, 3 cm lange og 1,5 cm i diameter, med musegråt uld.

Denne korte sammenligning af *Echinopsis eyriesii* former fra de forskellige lokaliteter viser, at planterne gror solitært og at arterne hører hjemme i det sydlige udviklingsområde i Uruguay. Det er dog usikkert om bjergformen, som vi finder på Cerro Jarau i Rio Grande do Sul Dept. Quarai, er en *Echinopsis eyriesii* (Turp.) Zucc.

***Echinopsis oxygona* (Lk.) Zucc.**

Mens vi på grund af den solitære vækstform og den hvide blomsterfarve er nogenlunde sikker på, at der er tale om *Echinopsis eyriesii*, bliver det straks mere indviklet, når der er tale om plantekomplekset *oxygona* med dens lys-lilla, lyserøde eller røde blomster.

Endvidere viser det sig, at planterne gror såvel i grupper som solitær og deres habitus, blomsterform og -farve er meget forskelligt. *Echinopsis oxygona* (Lk.) Zucc. findes på lokaliteter i Syd-Uruguay til og med centrum af Rio Grande do Sul (Brasilien).

C. Backebergs "Kakteenlexikon" (side 138) beskri-

Echinopsis oxygona Forma MGH 36, Pedras-Altas område.

ver *Echinopsis oxygona* (LK.) Zucc. følgende:

["Plante: næsten kugleformet, solitær eller med sideskud, op til ca 25 cm i diameter, 14 afrundede ribber, 5-15 ulige randtorne til 1,5 cm lange, 2-5 længere midtertorne, alle torne ravfarvede, sort foroven. Blomst: 22 cm lang, blegrød. Habitat: Syd-Brasilien, Uruguay til Nord-Øst-Argentina"].

Denne beskrivelse er utilstrækkelig og passer (eller passer ikke) på en eller anden måde til alle *Echinopsis*.

***Echinopsis oxygona*, Zucc.-Schlosser**
(Dept. Colonia, Syd-Uruguay).

På hans rejser gennem Uruguay opdagede H. Schlosser i 1972 i nærheden af Rio de la Plata's kystregion i Sydvest-Uruguay en *Echinopsis oxygona* form, som adskilte sig fuldstændig fra formerne i Rio Grande do Sul. Planten fra denne sydlige lokalitet er i dag 30 år gammel, gror halvcereoid, danner sideskud ved basis, dens blomster er forholdsvis små, blegrøde til lyslilla.

Plante: solitær, søjleformet, grøn og melet, 30 cm høj og 10 cm i diameter, sjældent med sideskud. Ribber: 12, 1,8 cm brede og 1,5 cm høje, økseformet (ikke afrundet som Backeberg angiver). Areoler: runde, hvide, 3 cm i diameter. Torne: hårde og stikkende, nåleformede, ravfarvede, brunligbrøde forneden, sidder ståleformet, 6 sidetorne, 3 midtertorne, 1,5 til 1,8 cm lange. Knopper: i siden af toppen, sølvgrå, 2 cm lange og 0,7 cm i diameter, glatte og kompakte, ikke forjuskede.

***Echinopsis oxygona* (LK.) Zucc.**

Forma miniatiformis Schlosser.

I det samme tidsrum opdagede H. Schlosser på Ruta 26 i Central-Uruguay en lille og sirlig voksende standortform af *Echinopsis oxygona* (LK.) Zucc., som adskiller sig på grund af dens søjleformede vækstform og de tætte torne.

Plante ca 25 år gammel: solitær eller sideskud ved basis, søjleformet, 15-18 cm i højde og 6-7 cm i diameter, kompakt. Ribber: 13, 1,5 cm brede og 1 cm høje, økseformet. Areoler: 0,3 cm runde, frit stående, smudsig hvide. Afstand mellem areolerne: 1,3 cm. Torne: ravfarvede, hårde og stikkende, 5 sidetorne 0,6 cm lange og en midtertorn 1,2 cm lang. Toppunktet dækket med 1,8-2 cm lange torne. Blomst: lille, lys-lilla-rød.

***Echinopsis oxygona* (LK.) Zucc. Forma PR 689**

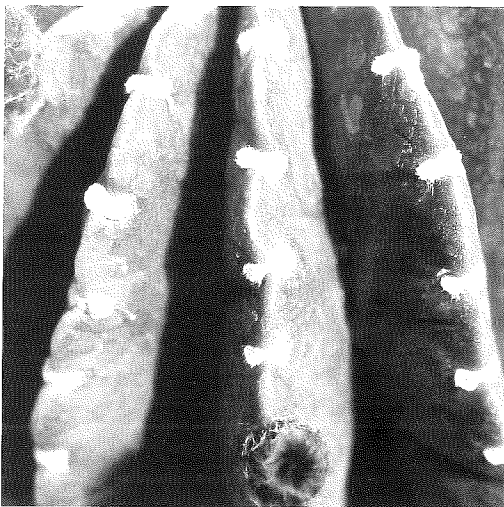
Efterfølgende en beskrivelse af formen fra Pedras-Altas området i Brasilien (Rio Grande do Sul) til sammenligning med den mere sydlige form.

Plante: mellem flad og rund, solitær eller med sideskud som små grupper, 10-13 cm i diameter, 8-9 cm høj, stærk fladtrykt. Epidermis: mat mørkegrønt. Ribber: 14-16, 1,0-1,2 cm brede og 1,8-2,0 cm høje, ribberne ikke forhøjet mellem areolerne, ribberne tykkere ved areolerne. Areoler: hvide, runde, 0,4-0,5 cm i diameter, frit stående. Torne: mørkerød-brune, meget korte, 0,1-0,2 cm lange, toppen af planten åben og 0,7 cm indsunken. Knopper: sølvgrå, 1,2 cm lange og 1,0 cm i diameter. Blomst: lyslilla-rød.

***Echinopsis multiplex* (Pfeiffer) Zucc.**

Plantebeskrivelse ifølge C. Backeberg: ["solitær eller med sideskud, indtil 30 cm høj, kugle- til søjleformet, 13-15 ribber. Areoler: store, hvide. Randtorne: 5-15, 1,0-2,0 cm lange. Midtertorne: 2-4, mest 4, indtil 4 cm lange. Blomst: lyserød. Syd-Brasilien"].

Echinopsis multiplex (Pfeiff.) Zucc. er en ret påfalden-

Echinopsis spec. nov. PR 329 uden torne. Samme plante i blomst ses på side 92 til venstre.

de art på grund af dens lange og stikkende midtertorne og dens vækstform som grupper, der fylder op til 2m² på granitklipper. Lokaliteterne er svært tilgængelige, da de mosbevoksede skråninger på granitklipperne bliver meget glatte i regnvejr. Tornelængden af de enkelte former indenfor en gruppe varierer meget, ligesom beskrevet hos C. Backeberg.

Echinopsis eyriesii Zucc. Forma *gigantus*, Schlosser.

Echinopsis multiplex (Pfeiff.) Zucc.

Forma PR 337.

1980 opdaget af mig i Cuchilla del Flores, Rio Grande do Sul (Brasilien).

Plante: rund til søjleformet, grøn, kraftige torne, 20 cm høj og 12 cm i diameter. Ribber: 12-14, 2,0 cm brede og 2,0 cm høje, økseformede. Areoler: smudsig hvide, runde 0,4 cm i diameter. Torne: 9, tæt siddende og meget stikkende, 2,0-2,5 cm lange, 6 torne op til 4 cm lange, lys ravfarvede. Knopper: 2,0 cm lange og 1,2 cm i diameter, forpjuskede med grå uld. Blomst: lyslilla-rød, petalerne lidt krøllede og kantede.

Dette korte overblik over en samling af i mellemtiden mere end 30 standortformer af sydbrasilianske *Echinopsis* arter viser, at formernes mangfoldighed er mere omfattende end hidtil antaget. Desværre er feltstudierne vanskeliggjort af naturbeskyttelseslove, og importen af plantemateriale til Europa er forbudt. Det kræver et mangeårigt studie at bestemme en *Echinopsis* form.

De tilbageblevne *Echinopsis* lokaliteter er i dag i deres hjemmelande stærkt truede, selvom områderne er uinteressante for landbruget. Med ildpåsættelse udrydder man de stikkende planter, da de stikkende torne ellers ville komme til at sære kvægget. Derfor er antallet af lokaliteter i dag begrænset til stejle klippevægge og utilgængelige klippetoppe.

K.H. Prestlé

Vijverweg 12

NL-5461 AL Veghel

(overs.red.)

Anmærkning af redaktionen:

* (Zucc.) - Dr. J. Gerhard Zuccarini, 1797-1848, botanikprofessor i München.

** (Turp. - Francois Jean Pierre Turpin, 1775-1840, botaniker i Paris.

*** (L.K.) - Dr. Heinr.Friedr. Link, 1767-1851, prof. af botanik og direktør i Berlins Botaniske Have.

**** (Pfeiff.) Dr. Louis Pfeiffer, 1805-1878, læge i Kassel og kendt kaktusforsker.

Echinopsis multiplex (Pfeiff.) Zucc. Forma PR 337.

WORLDWIDE AIRMAIL SERVICE

DOUG AND VIVI ROWLAND

200 SPRING ROAD, KEMPSTON, BEDFORD, ENGLAND, MK42 8ND

All Kinds of Desert Plant seeds supplied from stock
Send today for our free Botanical Listings

TEL/FAX: 01234 358970

Cacti Seeds and Tillandsias

Write for my list with over 3000 species.

In addition to cacti seeds, we also offer seeds of:

Sukkulenter, Euphorbien, Pachypodium, Agaven, Yucca, Cycas-palmferen, Datura, Eucalyptus, Musa-bananas, Passiflora, Palms, Mesembryanthemum, Conophytum, Lithops and many others as well as a large assortment of Tillandsien-plants.

retail-wholesale

G.Köhres

Wingertstrasse 33

D-64387 Erzhäusen/Darmstadt

HAR DE PRØVET AT DYRKE ORCHIDEER?

Er De interesseret? Få et gratis prøvenr. af vort medlemsblad "Orkideer" der kommer 6 gange årligt. Kontingent kr. 290,-/340,-.

DANSKE ORCHIDE KLUB

v/Inger Lomborg . Edisonsvej 1B

1856 Frederiksberg C .

Telefon 31 21 59 58

Tidligere årgange af KAKTUS

kan købes ved henvendelse til:

Thorkild Alnor Nielsen

Langenæs Allé 26, 2. tv.

DK-8000 Århus C.

Betaling: check eller på giro nr. 2 940 744.

Pris: 10 kr. pr. nummer + porto.

Følgende årgange er udsolgt:

5-8-9-11-12-13-14-16.

UHLIG
KAKTEEN

Postfach 1107 D-71385 Kernen
Tel. 07151 41 891 Fax 07151 467 28

35 år

Kaktus og andre sukkulenter

- mere end 2000 arter sjældne planter og frø
- verdensomspændende forsendelser
- skriv efter listen mod betaling af 2 internationale svarkuponer
- besøgende - også i grupper - er velkomne
- løbende tilbuds-supplementer
- detail- og engroshandel

KAKTUS SUKKULENTER i mange arter

Gartner Bent Jørgensen

Vejlegårdsvej 99 - 2625 Vallensbæk

Tlf. 43 64 50 95

Planter sendes ikke!

RICHTER-SUKKULENTER

Im Mittelweg 1

D-55294 Bodenheim/Rhein, Germany

Stort sortiment af rariteter, kun kulturplanter f.eks. fra Mexico og Chile, mange vinterhårde arter fra USA og Patagonien, sukkulenter incl. caudexplanter. 1500 arter frø fra Sydafrika, frø og planter med oprindelsessted. Kun opstående porto-udgifter beregnes. Planter fra DM 2.-, fra 1997 mange nye sukkulenter og frø. Helt ny: frø fra eksotiske buske og træer.

Liste mod international svarekupen.

pedio's, sclero's, navajo, toumeya, splinterny liste nr. 12

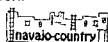
ariocarpus, astrophytum, ny: aztekium,
echinocereus, echinocactus, echinoma-
stus, escobaria, ny: geohintonia, lop-
hophora, mammillaria, turbinicarpus, aga-
ve, yucca, lewisia, vildplanter blomster fra
SA, canada og mexico med lokaliteter.

Ny: Geohintonia mexicana frø og Aztekium

hintonia frø, podede kulturplanter af de 2 førnævnte arter fra juli 96.

Bøger: ny The genera Pediocactus, Navajo- Toumeya Cactaceae-
revised engelsk DM 84,50.

To the habitats of Pedio- and Sclerocactus Cactaceae - revised
engelsk DM 79.-. An den Standorten von Pedio- und Sclerocactus,
tysk DM 59,90 plus porto DM 6,50. Liste mod 1 international svareku-
pon.

P.O.Box 510 201, d-68242 mannheim, germany

tel. 49 621 794675, fax 49 621 7900332

email: fhnavajo@aol.com

http://www.demon.co.uk/mace/navajo.html

frø
planter
bøger, journaler
floppy discs
cd-rom
fh

MÅ IKKE BØJES!

Indholdsfortegnelse for KAKTUS og andre Sukkulenter, nr. 3/97

Rhipsalis "Red Bird"	F.Süpplie	75-76
Turbinic. jauernigii	J.M.Chalet	77-78
Turbinic. ysabelae	J.M.Chalet	79-80
Besøg på plantebiotoper.	Richter	81-84
Meddelelser		85
Referat Generalforsamling		86
Stensætninger	M. Kroenlein	87-89
Echinopsis former	K.H. Prestlé	90-94

COPIAPOA in their environment R.Schulz & A. Kapitany

An overview of copiapoa.

Habitat data supplied for photos and the optional habitat seed kits. Limited seed kits available.

Price for the book US \$ 85.-

hardbound, 176 pages, 230 photos

Optional seed kit

20 packets (400 seeds)

add. US \$ 50.-

Phone: 61 3 97004888

Fax: 61 3 97061425

E-mail: copiapoa@iaccess.com.au

Web-page: <http://www.tarrex.com.au/copiapoa>

Address: PO Box 40, Teesdale, Victoria 3328

Australia

Copiapoa-bogen er skrevet af bl.a. Australiens vel nok største kaktus og sukkulent dyrker, Attila Kapitany. Han ejer sammen med sine to brødre to større produktions-gartnerier, samt et havecenter med et imponerende indendørs kaktuslandskab og diverse specielle planter.

Attila kan kontaktes på ovenstående adresse, eller du kan ringe eller skrive til mig, og få tilsendt en mere detalieret beskrivelse af bogen. Bogen kan iøvrigt ses her på min adresse.

Michael Warming

Boeslundevej 28

DK-2700 Bronshøj

tlf. 38 60 07 18